

Lesson 34

Lān si tengnga' tahik

Paglappas 13-15

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Si lesson dehelluhin takaleta bang sa'ingge me' a'a Isra'elin tinimbul we' Tuhanin amban pamanyaga'an siyehin, pegge' papateyne kēmon anak lella saka si bangsa Misirin. Saguwa' me' anak lella saka si bangsa Isra'elin timbulne amban kamatey sabab laha' bili-bili bakas pinapide si gawang luma'den. Pegge' bakas pa'in Tuhanin, “...*laha' si gawangin, iye tanda' we' iyan luma' pala'ihanbin. Bang kiteku laha'in labeyante hadja ka'am.*” (Paglappas 12:13)

Manjari, sangem miya'an kēmon me' bangsa Isra'elin tahala' amban lahat Misir. Sangem Palabey Tuhanin kēgan te'ed siye manamal. Pikilun bi! Hatusan tahun siye bininasa we' me' a'a Misirin duk dina'ak siye maglubag manamal sampay ubus ne sinnaden. Saguwa' kuwe'itu.... kuwe'itu **luhaya** ne siye! Sangem Palabey Tuhan miya'an lumuwas siye we' TUHAN Maniya'in! Kuwe' bentuk bekkat ne me' karena pangingket siye hinang banyaga'in! Bu kuwe'itu **nanggup ne Tuhanin** mandu'an siye pabutas amban lahat toho' manamal ga'i tapagtaneman duk bo'one siye **balik si lahat Kana'an**, sa kinata'uhanbin du. Iye hep lahat bakas sinapahan Tuhanin we' pangurungne me' tubu'an Nabi Ibrahimin, si Ishakin duk si Yakubin. Lahat Kana'an hep patenna'an disi Yakub duk anaknen pag ga' pe siye palinda hap Misir patenna' si pala'ihan Nabi Yusupin. Lahat Kana'an inin kuwe'itu inēnan lahat *Isra'el* atawa lahat *Palestine*.

Ellew inin takaleta du istori sabab **bang sa'ingge timbul Tuhanin me' a'a Isra'elin amban armi sultan Misirin**. Me' ekkahin tabatsate ellew inin amban kapitulu sempukampat si jūd Paglappas. Pakale ka'am si istori bakas sinulat we' Nabi Musahin dem Kitab Tawrat:

(Paglappas 12) ³⁷ Na, lumengngan me' a'a Isra'elin amban lahat Ramses pī tudju Sukkot. Niya' siye me' **ennem hatas ngibu lella bukut me' dendehein duk mākanakin.** ³⁸ Ekka isab a'a bangsa seddili nuhut siye sampay panenan **bili-biliden, kambingden, duk sapi'den.**

(Paglappas 13) ¹⁹ Bino'o isab we' si Musa me' **tolang Yusupin pegge' bakas pinasapa we' si Yusup me' tubu' Isra'elin.** Bakas pa'inne, “Bugtu' Tuhanin nabangan ka'am pī balik hap lahat Kana'an, bu subey bo'obi tolangkun pī amban lahat inin.”.... ²¹ Padehellu TUHANIN amban siye, pakitehanne siye lān tinuhutden. Padehellu iye diyalem **gabun patengge hadje manamal bang ellew, bu bang sangem diyalem kayat ebbut patengge hadje manamal supaya niya' danta'.** Hangkan makajari siye lumengngan ellew sangem. ²² Ga'i du tahala' amban dehelluhan a'ahin gabunin bang ellew duk kayat ebbut bang sangem.

(Paglappas 14) ¹ Missā TUHANIN pu si Musa, pa'inne, “Akahanun me' a'a Isra'elin subey siye pabalikduk maghegpa' si higad tahik....” ³ Ubus kannal sultanin we' maglibut hadja me' a'a Isra'elin si lahat bulak lunglun duk toho' manamal bu kannalne lepas siye. ⁴ Patuwasku du atey sultan Misirin, pindane pikilannen duk turulne ka'am. **Saguwa' tada'ag du we' ku sultanin duk sundalunen supaya ku pinahadje. Ubus kēmon me' a'a Misirin kata'uhande du we' aku TUHAN Maniya'in.**” Ubus tinuhut we' me' a'a Isra'elin panganda'akan Tuhanin.

⁵ Pag kata'uhan sultan Misirin we' lumuwas ne me' a'ahin, **pinda ne pikilan sultanin duk begellalnen** duk magsusun siye, pa'inde, “Ine ente' bakas tahirangten? Da'akte siye tahala' bu kuwe'itu ga' ne niya' banyaga'te bi!” ⁶ Ubus da'akne minemes sasakatannen duk kēmon sundalunen. ⁷ Pī ne iye duk ennem hatas sasakatan hāp manamal para pagbono'in sampay kēmon sasakatan si lahat Misir, keniya-keniya opisiyalne.

⁹ **Kēmon me' a'a Misirin, me' sundaluhin duk kura'den sampay sasakatan pagbono'in paturul si me' a'a Isra'elin** duk takasuwa'de siye maghegpa' si higad tahik.... ¹⁰ Pag kite me' a'a Isra'elin we' paturul sultan Misirin duk sundalunen **kadahitan** siye duk māku tabang siye si TUHAN. ¹¹ Pa'inde pu si Musa, “Ga' ke niya' pagkubulan si lahat Misir hangkan kami bo'onu pitu matey tu'u si lahat ga' niya' a'ane? Inumeynu si kamihin hangkan kami bo'onu paluwas amban lahat Misir?” ¹² Duma'in ke pa'in kami pag la'i pe kami si Misir, we' ambat ne kami la'i maghinang si me' a'a Misirin? Gam pe kami magpabanyaga' si me' a'a Misirin amban matey tu'u si lahat matoho' inin!”

Ine bakas pina'in me' a'a Isra'elin? We'ey siye ga'i ngandel si Tuhan? Duma'in ke Tuhan mamaluwas siye amban pamanyaga'an siyehin,

takole'ne isab siye nimbul amban me' sundalu sultan Misirin? Bugtu' takole'ne! Saguwa' me' a'a Isra'elin ga'i inin tapikilde pegge' kadahitan siye manamal. **Tahikin** si dehelluhande. **Punuhin** si kanawande duk si bibangande. Si bukutanden sultan Misirin duk **sundalunen** patapit si siye supaya siye tasiggewde balik atawa papateyde! Ine subey hinangde? Ine makajari hinangde? Sa'ingge siye makajari tinimbul? Pakale kite bi bang ine pina'in Nabi Musahin duk bang ine hinang Tuhanin.

(Paglappas 14) ¹³ *Sambungan si Musa me' a'ahin, pa'inne, “Da'a ka'am tinalew. Pahagetun bi ateybin ubus bu takitebi du iyan bang sa'ingge panimbul Tuhan ka'amin ellew inin. Me' a'a Misir takitebi kuwe'itu inin ga'i ne takitebi balik bisan sumiyan.* ¹⁴ *TUHANIN du mamplesan ka'amin. Bang ka'am, iye hadja hinangun bi, padeheng.”*

¹⁵ *Ubus pa'in TUHANIN pu si Musa, “We'ey ka'am māku tabang si aku? Da'akun me' a'a Isra'elin palanjat tudju tahik.* ¹⁶ *Padangkatun tungkudnun diyata' tahik, ubus bu bahagi' paduwe tahikin supaya me' a'a Isra'elin makajari pabutas amban dem tahik diyata' bulak toho'.*

¹⁷ *Patuwasku du me' atey a'a Misirin supaya siye paturul si ka'am. Ubus bu pinahadje ku bang tada'ag ne sultan Misirin duk sundalunen, sasakatannen duk me' a'a mangura'in.* ¹⁸ *Kata'uhan du iyan we' me' a'a Misirin we' aku TUHAN Maniya'in...”* ¹⁹ *Ubus mala'ikat Tuhanin, iye mapadehellu amban bangsa Isra'elin, pi si dembulihande. Gabun mahadje mapatengge si dehelluhanden pi si dembulihande,* ²⁰ *ubus gabunin si ellet sundalu Misirin duk bangsa Isra'elin. Sangem miya'an sabab gabunin lindem tampal me' a'a Misirin duk danta' tampal me' a'a Isra'elin; hangkan ga' siye tumapit kellawan.*

²¹ *Padangkat si Musa tangannen tudju tahik ubus bu tineggangan we' Tuhanin tahikin, sabab niya' baliyu basag amban silangan supaya tahikin manjari bulak toho'.* **Pinagbahagi' tahikin,** ²² *bu me' bangsa Isra'elin pabutas amban tahik diyata' bulak toho', niya' kuwe' dinding tahikin si kanawande duk si bibangande.* ²³ *Paturul si siye me' a'a Misirin, bu kēmon me' kura' duk sasakatanden duk sundalu sultan Misirin paturul si siye amban dem tahik.* ²⁴ *Pag dayi' ellew ne mayam TUHANIN amban diyalem kayat ebbut duk gabun si armi Misirin ubus hewhala' ne siye.* ²⁵ *Palennebne bettis sasakatanden dem umus bu kahunitan siye lumengngan. Pa'in me' sundalu Misirin, “Sūng kitebi, lahi amban me' bangsa Isra'el iyan! Tabangan TUHANIN siye mono' kite bi.”* ²⁶ *Ubus pa'in TUHANIN pu si Musa, “Padangkatun tangannun diyata' tahik supaya balik tahikin duk kadebbunan a'a Misirin, sasakatanden sampay sundaluden.”* ²⁷ *Padangkat si Musa tangannen diyata' tahik duk pag paguwa' mata ellewin, balik ne tahikin kuwe' tagna'nen. Lahi ne me' sundalu Misirin saguwa' pasampang si*

siye goyakin, duk tabo'o siye we' tahikin. ²⁸ Balik ne tahikin duk kadebbunan sasakatanden duk me' sundaluhin – **kēmon armi sultan Misirin** bakas mapaturul si bangsa Isra'elin lepas du. **Ga' niya' ellum, bisan dembuwa'.** ²⁹ Saguwa' bangsa Isra'elin pabutas amban tahikin diyata' bulak, duk niya' kuwe' dinding tahikin si kaduwe-dengkepak. ³⁰ Ellew miya'an tinimbul me' bangsa Isra'elin we' TUHANIN amban antanan a'a Misirin, duk me' a'a Isra'elin kitede me' bangkey a'a Misirin si higad tahik. ³¹ **Pag takite we' me' a'a Isra'elin balakat TUHAN mahadjehin bakas pinakitehanne panguntarane me' a'a Misirin, tinalew me' a'ahin si TUHAN duk ngandel siye si iye duk si dara'akannen si Musa.**

Ubus miya'an magkanta Nabi Musa duk me' a'a Isra'elin kanta pamudji TUHANIN: “*Kantaku si TUHANIN, pegge' pinudji te'ed iye manamal...TUHANIN du basagkun duk magkalang ku si iye; bakas timbulne du ku.*” (Paglappas 15:1,2) Na, sa miya'an nagna' ne siye magkalangan duk magsukul si Tuhan sabab **panimbulne siye mahadjehin**. Si Mariyam, pungtina'i Nabi Harun duk Nabi Musahin eddo'ne tambulin, duk kēmon me' dendehin paturul si iye magtambul, magkanta duk mansak. Magkanta Mariyam, pa'inne, “**Magkanta ku si Tuhan pegge' hadje panganda'agnen! Kura'in sampay sundaluhin labo'ne dem tahik!**” (Paglappas 15:21)

Na, me' bagayku, inin istori bennal duk meke'ulali' sabab bang sa'ingge Tuhanin ngahinang lān diyalem tahik para si me' a'a Isra'elin. Na, si panambusan lesson ellew inin, niya' panilewku. Inin ne panilewin: **Sine mata'u manimbul me' a'a Isra'elin amban me' sundalu sultan Misirin?** Ta'u ke siye nimbul dide? Takaleta we' **tahikin** si dehelluhande. **Punuhin** si kanawande duk si bibangande. Duk me' **sundalu sultan Misirin** si bukutde. Ta'u ke me' a'a Isra'elin nimbul dide? Ta'u ke siye neggangan tahikin? Atawa kaw siye ta'u ngandatagan me' punuhin? Atawa kaw siye ta'u magbono' duk me' sundalu sultanin? Ga'i, ga'i du siye ta'u! Na, sine mata'u manimbul siyehin? **Luwal du Tuhanin!** Luwal du TUHANIN mata'u manimbul siyehin. Hangkan pa'in Nabi Musa si siye, “*Da'a ka'am tinalew. Pahagetun bi ateybin ubus bu takitebi du iyan bang sa'ingge panimbul TUHAN ka'amin ellew inin.*” Luwal du Tuhanin makajari manimbul siyehin! Duk hinangne du te'ed inin, timbulne siye. Hangkan, pag tekka siye si dembiya' tahik, magkanta siye, pa'inde, “*TUHANIN du basagkun duk magkalang ku si iye; bakas timbulne du ku.*”

Tuhanin du dihananne manimbul siyehin. Ga' niya' makajari hinang me' a'a Isra'elin supaya siye timbul amban me' sundalu sultan Misirin --- ga' niya', luwal du nuhut lān hininang we' Tuhan si tengnga' tahikin, ubus bu magsukul si iye duk nambahayang si iye pegge' timbulne siye amban kamatey!

Me' bagayku kalasahanku, mabaya' Tuhanin we' kēmon a'ahin kata'uhande we' kēmon tubu' Apu' Adamin kuwe' me' a'a Isra'elin du. Sali' du duk siye ga' niya' ase-asete maluwas kite amban bala' sōng pinatekka si kitehin bi – bang ga'i du kite bi tinimbul we' Tuhanin. Kaw duma'in tahik si dehelluhanten, saguwa' **kamatey duk narka'** mangagad kitehin bi. Kaw duma'in me' punu si bihingten bi saguwa' kuwe' ka'elletan kite bi we' **sutsi Tuhanin** duk hukumanne si kitehin bi subey matey. Duma'in kite bi tinurul we' sultan duk sundalu Misirin saguwa' **Nakura' Seyitanin duk duseten bi** la'i du isab ngangad-ngagad sōng magmula kite bi salama-lama.

Sine ta'u nimbul me' tubu' Apu' Adamin amban hukuman Tuhan mabentelin? Sine ta'u nimbul madusehanin amban ebbut ga'i tapalemin? Sine ta'u nimbul manusiya'in amban balakat Nakura' Seyitanin? Sine ta'u nimbul kite bi amban kēmon inin? **Lual du Tuhanin!** Lual du Tuhanin mata'u manimbul kitehin bi! Bang manusiya' ga' niya' dapatne nimbul dinen atawa nimbul a'a sinduwehin. Inin pa'in Kitab: **“Pegge' sabab lasa duk ase' Tuhanin hep hangkan ka'am timbul pagsandel ne ka'am. Duma'in sabab hinanganbin hangkan ka'am timbul, saguwa' lasa-lasahan Tuhan inin si ka'am. Ga'i ka'am makapagabbu.”** (Epesus 2:8,9)

Pegge' ma'ase' du Tuhanin, memesne ne lān pagtimbulin para si kēmon tubu' Apu' Adamin, supaya kite bi tatimbulne amban antanan Nakura' Seyitanin, amban dusehin duk amban narka'. Mabaya' du Tuhanin we' leppa kite bi amban hukuman pinadem ebbut ga'i tapalem minemes para si kēmon mamatey mangga' inānan dusenen. Saguwa' **subey kite bi nuhut lān pagtimbul minemes we' Tuhan para si kitehin bi!** Kata'uhannu ke lān pagtimbul bakas minemes we' Tuhan para si ka'uhin supaya kew **leppa** amban antanan **Nakura' Seyitanin**, amban **duse** mala'at ka'ujudannen, duk amban hukuman pinadem **narka'in?** Nuhut ne ke kew lān minemes we' Tuhanin supaya a'ahin manjari bentel si matahanne, duk supaya kew iledjiki'an si pana'anan Tuhanin salama-lama?

Lān pagtimbulan bakas minemes we' Tuhan para si tubu' Apu' Adamin duma'in sabab hinangande mahāpin atawa sabab panuhutde sara' āgamaden. Pa'in Tuhanin, **“duma'in sabab hinanganbin, supaya ga' niya' makapagabbu.”** Ine lān pagtimbulan bakas minemes Tuhan para si kitehin bi? **Iye lān Mangalekkatin**, bakas iye pitu amban surga' supaya iye matey sabab duseten bi duk ellum balik – supaya lekkatne kēmon makahagad si iyehin – kēmon kite bi **kuwe' bentuk banyaga'** sabab balakat dusehin duk sabab talew si kamateyin. Kitab Masutsihin missā sabab Manimbul mabalakatan inin, pa'inne: **“Asal iye hadja dendangan makatimbul kitehin bi. Pegge' tu'u si tibu'ukan dunya inin, ga' niya' seddili pangurung we' Tuhanin makatimbul kite bi.”** (Hinangan 4:12)

Awe', ngehinang Tuhanin lān para si ka'u supaya kew makajari lumuwas amban pengelegga dusehin duk tapī kew si lugal ga' niya' siya-siyane, si pana'anan Tuhan masutsihin. Saguwa' subey kew nuhut lān minemes we' Tuhan para si ka'uhin. Sabab lān pagtimbul inin missā Mangalekkatin, pa'inne,

*“**Aku inin lān tudju Tuhanin, aku po'on sasuku mabennalin, duk aku po'on umulin. Ga' niya' tapī si Samaku Tuhanin bang duma'in aku palabeyannen....Sabennal akahante ka'am, sine-sine makakale me' panolo'kun duk kahagad si mamapitu akuhin, ellum iye salama-lama. Ga'i iye tewwa' hukuman Tuhanin. Ga'i ne iye legga Tuhanin saguwa' [kuwe'] pabutas ne iye amban kamatey pī si umul.**”*
(Yahiya 14:6; 5:24)

Na, bagayku, bang ka'u, “*pabutas ne ke kew amban kamatey pī si umul*”?

Hāp isab bakas pakale kew ellew inin. Si lesson balik – bang amban kahandak Tuhanin – takaleta du bang sa'ingge me' a'a Isra'elin pinakan we' Tuhanin si lahat toho' manamal.....Karayaw iledjiki'an kew sasangnu mikil-mikil sabab bissā Nabi Musa si me' a'a Isra'elin, pa'inne,

*“**Da'a ka'am tinalew. Pahagetun bi ateybin ubus bu takitebi du iyan bang sa'ingge panimbul Tuhan ka'amin ellew inin!**”*
(Paglappas 14:13)

Wassalam